

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Σχόλια (Aṭṭhakathā)

Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια (Sutta Piṭaka -
Aṭṭhakathā)

1. Η συλλογή των μακρών ομιλιών - Σχόλια (1. Dīgha
Nikāya - Aṭṭhakathā)

3. Σχόλια για το κεφάλαιο για τον Πάτχικα
(3. Pāthikavaggaṭṭhakathā)

1. Σχόλια για την ομιλία για τον Πάτχικα
(1. Pāthikasuttavaṇṇanā)

[DN 24, PTS 3.1-3.35]

PaliVerse

1. Η συλλογή των μακρών ομιλιών - Σχόλια

3. Σχόλια για το κεφάλαιο για τον Πάτχικα

Namo tassa bhagavato arahato sammāsambuddhassa

Dīghanikāye

Pāthikavaggaṭṭhakathā

1. Pāthikasuttavaṇṇanā

Sunakkhattavatthuvaṇṇanā

1. Evaṃ me suttaṃ...pe... malleṣu viharatīti pāthikasuttaṃ. Tatrāyaṃ apubbapadavaṇṇanā. Malleṣu viharatīti mallā nāma jānapadino rājakumārā, tesāṃ nivāso ekopi janapado ruḥhīsaddena “mallā”ti vuccati, tasmīṃ malleṣu janapade. “Anupiyaṃ nāma mallānaṃ nigamo”ti anupiyanti evaṃnāmako mallānaṃ janapadassa eko nigamo, taṃ gocaragāmaṃ katvā ekasmiṃ chāyūdakasampanne vanasaṇḍe viharatīti attho. Anopiyantipi pāṭho. Pāvisīti pavittṭho. Bhagavā pana na tāva pavittṭho, pavississāmīti nikkhantattā pana pāvisīti vutto. Yathā kiṃ, yathā “gāmaṃ gamissāmī”ti nikkhanto puriso taṃ gāmaṃ apattopi “kuhiṃ itthannāmo”ti vutte “gāmaṃ gato”ti vuccati, evaṃ. Etadahosīti gāmasamīpe ṭhatvā sūriyaṃ oloketassa etadahosi. Atippago khoti ativiya pago kho, na tāva kulesu yāgubhattaṃ niṭṭhanti. Kiṃ pana bhagavā kālaṃ ajānitvā nikkhantoti? Na ajānitvā. Paccūsakāleyeva hi bhagavā ñāṇajālaṃ pattharivā lokaṃ volokento ñāṇajālassa anto pavittṭhaṃ bhaggavagottaṃ channaparibbājakaṃ disvā “ajjāhaṃ imassa paribbājakassa mayā pubbe katakāraṇaṃ samāharitvā dhammaṃ kathessāmi, sā dhammakathā assa mayi pasādappaṭilābhavasena saphalā bhavissatī”ti ñatvāva paribbājakārāmaṃ pavisitukāmo atippagova nikkhami. Tasmā tattha pavisitukāmatāya evaṃ cittaṃ uppādesi.

2. Etadavocāti bhagavantaṃ disvā mānathaddhataṃ akatvā satthāraṃ paccuggantvā etaṃ etu kho, bhantetiādikaṃ vacanaṃ avoca. Imaṃ pariyāyanti imaṃ vāraṃ, ajja imaṃ āgamanavāranti attho. Kiṃ pana bhagavā pubbepi tattha gatapubboti? Na gatapubbo, lokasamudācāravasena pana evamāha. Lokiyā hi cirassaṃ āgatampi anāgatapubbampi manāpajātikaṃ āgataṃ disvā “kuto bhavaṃ āgato, cirassaṃ bhavaṃ āgato, kathaṃ te idhāgamanamaggo ñāto, kiṃ maggamūlhosī”tiādīni vadanti. Tasmā ayampi lokasamudācāravasena evamāhāti veditabbo. Idamāsananti attano nisinnāsanaṃ papphoṭetvā sampādetvā dadamāno evamāha. Sunakkhatto licchaviputtoti sunakkhatto nāma licchavirājaputto. So kira tassa gihisahāyo hoti, kālena kālaṃ tassa santikaṃ gacchati. Paccakkhātoti “paccakkhāmi dānāhaṃ, bhante, bhagavantaṃ na dānāhaṃ, bhante, bhagavantaṃ uddissa viharissāmī”ti evaṃ paṭiakkhāto nissatṭho pariccatto.

3. Bhagavantam uddissāti bhagavā me satthā “bhagavato aham ovādam paṭikaromī”ti evam apadisitvā. Ko santo kam paccācikkhasīti yācako vā yācitakam paccācikkheyya, yācitako vā yācakam. Tvam pana neva yācako na yācitako, evam sante, moghapurisa, ko santo ko samāno kam paccācikkhasīti dasseti. Passa moghapurisāti passa tucchapurisa. Yāvañca te idam aparaddhanti yattakam idam tava aparaddham, yattako te aparādho tattako dosoti evāham bhaggava tassa dosam āropesinti dasseti.

4. Uttarimanussadhammāti pañcasīladasasīlasaṅkhātā manussadhammāuttari. Iddhipāṭihāriyanti iddhibhūtam pāṭihāriyam. Kate vāti katamhi vā. Yassatthāyāti yassa dukkhakkhayassa atthāya. So niyyāti takkarassāti so dhammo takkarassa yathā mayā dhammo desito, tathā kārakassa sammā paṭipannassa puggalassa sabbavaṭṭadukkhakkhayāya amatanibbānasacchikiriyāya gacchati, na gacchati, saṁvattati, na saṁvattatīti pucchati. Tatra sunakkhattāti tasmim sunakkhatta mayā desite dhamme takkarassa sammā dukkhakkhayāya saṁvattamāne kim uttarimanussadhammā iddhipāṭihāriyam katam karissati, ko tena katena attho. Tasmiñhi katepi akatepi mama sāsanaassa parihāni natthi, devamanussānañhi amatanibbānasampāpanatthāya aham pāramiyo pūresim, na pāṭihāriyakaraṇatthāyāti pāṭihāriyassa niratthakataṁ dassetvā “passa, moghapurisā”ti dutiyam dosam āropesi.

5. Aggaññanti lokapaññattim. “Idam nāma lokassa agga”nti evam jānitabbampi aggam mariyādam na tam paññāpetīti vadati. Sesamettha anantaravādānusāreneva veditabbam.

6. Anekapariyāyena khoti idam kasmā āraddham. Sunakkhatto kira “bhagavato guṇam makkhessāmi, “dosam paññāpessāmi”ti ettakam vippalapitvā bhagavato katham suṇanto appaṭiṭṭho niravo atthāsi.

Atha bhagavā - “sunakkhatta, evam tvam makkhibhāve tthito sayameva garaham pāpuṇissasī”ti makkhibhāve ādīnavadassanattham anekapariyāyenātiādīmāha. Tattha anekapariyāyenāti anekakāraṇena. Vajjigāmeti vajjirājānam gāme, vesālīnagare no visahīti nāsakkhi. So avisahantoti so sunakkhatto yassa pubbe tiṇṇam ratanānam vaṇṇam kathentassa mukham nappahoti, so dāni teneva mukhena avaṇṇam katheti, addhā avisahanto asakkonto brahmacariyam caritum attano bālātāya avaṇṇam kathetvā hīnāyāvatto. Buddho pana subuddhova, dhammo svākkhātova, saṅgho suppaṭipannova. Evam tiṇi ratanāni thomentā manussā tuyheva dosam dassessantīti. Iti kho teti evam kho te, sunakkhatta, vattāro bhavissanti. Tato evam dose uppanne satthā atītānāgate appaṭihataññaṇo, mayham evam doso uppajjissatīti jānantopi puretaram na kathesīti vattum na lacchasīti dasseti. Apakkamevāti apakkamiyeva, apakkanto vā cutoti attho. Yathā tam āpāyikoti yathā apāye nibbattanāraho satto apakkameyya, evameva apakkamīti attho.

Korakkhattiyavattuvaṇṇanā

7. Ekamidāhanti iminā kim dasseti? Idam suttaṁ dvīhi padehi ābaddham iddhipāṭihāriyam na karotīti ca aggaññam na paññāpetīti ca. Tattha “aggaññam na paññāpetī”ti idam padaṁ suttapariyosāne dassessati. “Pāṭihāriyam na karotī”ti imassa pana padassa anusandhidassanavasena ayam desanā āraddhā.

Tattha ekamidāhanti ekasmiṃ ahaṃ. Samayanti samaye, ekasmiṃ kāle ahanti attho. Thūlūsūti thūlū nāma janapado, tattha viharāmi. Uttarakā nāmāti itthiliṅgavasena uttarakāti evaṃnāmako thūlūnaṃ janapadassa nigamo, taṃ nigamaṃ gocaragāmaṃ katvāti attho. Aceloti naggo. Korakkhattiyoti antovaṅkapādo khattiyo. Kukkuravatikoti samādinna-kukkuravato sunakho viya ghāyitvā khādati, uddhanantare nipajjati, aññampi sunakhakiriyameva karoti. Catukkuṇḍikoti catusaṅghaṭṭito dve jāṇūni dve ca kappare bhūmiyaṃ ṭhapetvā vicarati. Chamānikīṇṇanti bhūmiyaṃ nikiṇṇaṃ pakkhittaṃ ṭhapitaṃ. Bhakkhasanti bhakkaṃ yaṃkiñci khādanīyaṃ bhojanīyaṃ. Mukhenevāti hatthena aparāmasitvā khādanīyaṃ mukheneva khādati, bhojanīyampi mukheneva bhuñjati. Sādhurūpoti sundararūpo. Ayaṃ samaṇoti ayaṃ arahataṃ samaṇo ekoti. Tattha vatāti patthanatthe nipāto. Evaṃ kirassa patthanā ahosi “iminā samaṇena sadiso añño samaṇo nāma natthi, ayañhi appicchatāya vatthaṃ na nivāseti, ‘esa papañco’ti maññaṃāno bhikkhābhājanampi na pariharati, chamānikīṇṇameva khādati, ayaṃ samaṇo nāma. Mayaṃ pana kiṃ samaṇā”ti? Evaṃ sabbaññubuddhassa pacchato carantova imaṃ pāpakaṃ vitakkaṃ vitakkesi.

Etadavocāti bhagavā kira cintesi “ayaṃ sunakkhatto pāpajjhāsayo, kiṃ nu imaṃ disvā cintesi”ti? Athevaṃ cintento tassa ajjhāsayaṃ viditvā “ayaṃ moghapuriso mādisassa sabbañño pacchato āgacchanto acelaṃ arahāti maññati, idheva dānāyaṃ bālo niggahaṃ arahatī”ti anivattitvāva etaṃ tvampi nāmātiādivacanavoca. Tattha tvampi nāmāti garahatthe pikāro. Garahanto hi naṃ bhagavā “tvampi nāmā”ti āha. “Tvampi nāma evaṃ hīnajjhāsayo, ahaṃ samaṇo sakyaputtiyoti evaṃ paṭijānissasī”ti ayañhettha adhippāyo. Kiṃ pana maṃ, bhanteti mayhaṃ, bhante, kiṃ gārayhaṃ disvā bhagavā “evamāhā”ti pucchati. Athassa bhagavā ācikkhanto “nanu te”tiādimāha. Maccharāyatīti “mā aññassa arahattaṃ hotū”ti kiṃ bhagavā evaṃ arahattassa maccharāyatīti pucchati. Na kho ahanti ahaṃ, moghapurisa, sadevakassa lokassa arahattappaṭilābhameva paccāsīsāmi, etadatthameva me bahūni dukkarāni karontena pāramiyo pūritā, na kho ahaṃ, moghapurisa, arahattassa maccharāyāmi. Pāpakaṃ diṭṭhigatanti na arahantaṃ arahāti, arahante ca anarahantoti evaṃ tassa diṭṭhi uppannā. Taṃ sandhāya “pāpakaṃ diṭṭhigata”nti āha. Yaṃ kho panāti yaṃ etaṃ acelaṃ evaṃ maññasi. Sattamaṃ divasanti sattame divase. Alasakenāti alasakabyādhinā. Kālaṅkarissatīti uddhumātaudaro marissati.

Kālakañcikāti tesam asurānaṃ nāmaṃ. Tesam kira tigāvuto attabhāvo appamaṃsalohito purāṇapaṇṇasadiṣo kakkatākānaṃ viya akkhīni nikkhamitvā matthake tiṭṭhanti, mukhaṃ sūcipāsakasadiṣaṃ matthakasmimyeva hoti, tena oṇamitvā gocaraṃ gaṇhanti. Bīraṇatthambaketi bīraṇatīṇatthambo tasmim susāne atthi, tasmā taṃ bīraṇatthambakanti vuccati.

Tenupasaṅkamīti bhagavati ettakaṃ vatvā tasmim gāme piṇḍāya caritvā vihāraṃ gate vihārā nikkhamitvā upasaṅkami. Yena tvanti yena kāraṇena tvaṃ. Yasmāpi bhagavatā byākato, tasmāti attho. Mattaṃ mattanti pamāṇayuttaṃ pamāṇayuttaṃ. “Mantā mantā”tipi pāṭho, paññāya upaparikkhitvā upaparikkhitvāti attho. Yathā samaṇassa gotamassāti yathā samaṇassa gotamassa micchā vacanaṃ assa, tathā kareyyāsīti āha. Evaṃ vutte acelo sunakho viya uddhanaṭṭhāne nipanno sīsaṃ ukkhipitvā akkhīni ummīletvā olokento kiṃ kathesi “samaṇo nāma gotamo amhākaṃ verī visabhāgo, samaṇassa gotamassa uppannakālato paṭṭhāya mayaṃ sūriye uggate

khajjopanakā viya jātā. Samaṇo gotamo amhe, evaṃ vācaṃ vadeyya aññathā vā. Verino pana kathā nāma tacchā na hoti, gaccha tvaṃ ahamettha kattabbaṃ jānissāmi”ti vatvā punadeva nipajji.

8. Ekadvīhikāyāti ekaṃ dveti vatvā gaṇesi. Yathā tanti yathā asaddahamāno koci gaṇeyya, evaṃ gaṇesi. Ekadivasañca tikkhattum upasaṅkamitvā eko divaso atīto, dve divasā atītāti ārocesi. Sattamaṃ divasanti so kira sunakkhattassa vacanaṃ sutvā sattāhaṃ nirāhārova ahosi. Athassa sattame divase eko upaṭṭhāko “amhākaṃ kulūpakasamaṇassa ajja sattamo divaso gehaṃ anāgacchantassa aphāsu nu kho jāta”nti sūkaramaṃsaṃ pacāpetvā bhattamādāya gantvā purato bhūmiyaṃ nikkhipi. Acelo disvā cintesi “samaṇassa gotamassa kathā tacchā vā atacchā vā hotu, āhāraṃ pana khāditvā suhitassa me maraṇampi sumaraṇa”nti dve hatthe jaṇṇukāni ca bhūmiyaṃ ṭhapetvā kucchipūraṃ bhuñji. So rattibhāge jīrāpetum asakkonto alasakena kālamakāsi. Sacepi hi so “na bhuñjeyya”nti cinteyya, tathāpi taṃ divasaṃ bhuñjitvā alasakena kālaṃ kareyya. Advejjhavacanā hi tathāgatāti.

Bīraṇatthambaketi titthiyā kira “kālaṅkato korakkhattiyo”ti sutvā divasāni gaṇetvā idaṃ tāva saccaṃ jātaṃ, idāni naṃ aññattha chaḍḍetvā “musāvādena samaṇaṃ gotamaṃ niggaṇhissāmā”ti gantvā tassa sarīraṃ valliyaṃ bandhitvā ākaḍḍhantā “ettha chaḍḍessāma, ettha chaḍḍessāma”ti gacchanti. Gatagataṭṭhānaṃ aṅgaṇameva hoti. Te kaḍḍhamānā bīraṇatthambakasusānaṃyeva gantvā susānabhāvaṃ ñatvā “aññattha chaḍḍessāmā”ti ākaḍḍhiṃsu. Atha nesaṃ valli chijjittha, pacchā cāletum nāsakkhiṃsu. Te tatova pakkantā. Tena vuttaṃ - “bīraṇatthambake susāne chaḍḍesu”nti.

9. Tenupasaṅkamīti kasmā upasaṅkami? So kira cintesi “avasesaṃ tāva samaṇassa gotamassa vacanaṃ sameti, matassa pana utthāya aññena saddhiṃ kathaṇaṃ nāma natthi, handāhaṃ gantvā pucchāmi. Sace katheti, sundaraṃ. No ce katheti, samaṇaṃ gotamaṃ musāvādena niggaṇhissāmī”ti iminā kāraṇena upasaṅkami. Ākoṭesīti pahari. Jānāmi āvusoti matasarīraṃ utthahitvā kathetum samatthaṃ nāma natthi, idaṃ kathaṃ kathesīti? Buddhānubhāvena. Bhagavā kira korakkhattiyaṃ asurayonito ānetvā sarīre adhimocetvā kathāpesi. Tameva vā sarīraṃ kathāpesi, acinteyyo hi buddhavisayo.

10. Tatheva taṃ vipākanti tassa vacanassa vipākaṃ tatheva, udāhu notī liṅgavipallāso kato, tatheva so vipākoti attho. Keci pana “vipakka”ntipi paṭhanti, nibbattanti attho.

Ettha ṭhatvā pāṭihāriyāni samānetabbāni. Sabbāneva hetāni pañca pāṭihāriyāni honti. “Sattame divase marissatī”ti vuttaṃ, so tatheva mato, idaṃ paṭhamāṃ pāṭihāriyaṃ. “Alasakenā”ti vuttaṃ, alasakeneva mato, idaṃ dutiyaṃ. “Kālakañcikesu nibbattissatī”ti vuttaṃ, tattheva nibbatto, idaṃ tatiyaṃ. “Bīraṇatthambake susāne chaḍḍessantī”ti vuttaṃ, tattheva chaḍḍito, idaṃ catutthaṃ. “Nibbattaṭṭhānato āgantvā sunakkhattena saddhiṃ kathessatī”ti vutto, so kathesiyeva, idaṃ pañcamaṃ pāṭihāriyaṃ.

Acelakaḷāramaṭṭakavatthuvaṇṇanā

11. Kaḷāramaṭṭakoti nikkhantadantamattako. Nāmameva vā tassetam. Lābhaggappattoti lābhaggaṃ patto, aggaḷābhaṃ pattoti vuttaṃ hoti. Yasaggappattoti yasaggaṃ aggaṃ parivāraṃ patto. Vatapadānīti vatāniyeva, vatakoṭṭhāsā vā.

Samattānīti gahitāni. Samādinnaṇīti tasseva vevacanaṃ. Puratthimena vesālīnti vesālito avidūre puratthimāya disāya. Cetiyaṇi yakkhacetiyaṭṭhānaṃ. Esa nayo sabbattha.

12. Yena acelakoti bhagavato vattaṃ katvā yena acelo kaḷāramaṭṭako tenupasaṅkami. Pañhaṃ apucchīti gambhīraṃ tilakkhaṇāhataṃ pañhaṃ pucchi. Na sampāyāsīti na sammā ñāṇagatiyā pāyāsi, andho viya visamaṭṭhāne tattha tattheva pakkhali. Neva ādiṃ, na pariyoṣānamaddasa. Atha vā “na sampāyāsī”ti na sampādesi, sampādetvā kathetuṃ nāsakkihi. Asampāyantoti kabarakkhīni parivattetvā olokeno “asikkhitakassa santike vuṭṭhosi, anokāsepi pabbajito pañhaṃ pucchanto vicarasi, apehi mā etasmiṃ ṭhāne aṭṭhāsī”ti vadanto. Kopañca dosañca appaccayañca pātvākāsīti kuppanākāraṃ kopāṃ, dussanākāraṃ dosaṃ, atuṭṭhākārabhūtaṃ domanassasaṅkhātaṃ appaccayañca pākaṭamakāsi. Āsādimhaseti āsādiyimha ghaṭṭayimha. Mā vata no ahoṣīti aho vata me na bhaveyya. Maṃ vata no ahoṣīti pāṭho. Tattha manti sāmivacanatthe upayogavacanaṃ, ahoṣi vata nu mamāti attho. Evañca pana cintetvā ukkuṭikaṃ nisīditvā “khamatha me, bhante”ti taṃ khamāpesi. Sopi ito paṭṭhāya aññaṃ kiñci pañhaṃ nāma na pucchissasīti. Āma na pucchissāmīti. Yadi evaṃ gaccha, khamāmi teti taṃ uyyojesi.

14. Parihitoti paridahito nivatthavattho. Sānucārikoti anucārikā vuccati bhariyā, saha anucārikāya sānucāriko, taṃ taṃ brahmacariyaṃ pahāya sabhariyoti attho. Odanakummāsanti surāmaṃsato atirekaṃ odanampi kummāsampi bhuñjamāno. Yasā nihiṇoti yaṃ lābhaggaṃsattaṃ patto, tato parihīno hutvā. “Kataṃ hoti uttarimanussadhammā iddhipāṭihāriya”nti idha sattavatapadātikamavasena satta pāṭihāriyāni veditabbāni.

Acelapāthikaputtavattavūṇaṇā

15. Pāthikaputtoti pāthikassa putto. Ñāṇavādenāti ñāṇavādena saddhiṃ. Upaḍḍhapathanti yojanaṃ ce, no antare bhaveyya, gotamo aḍḍhayojanaṃ, ahaṃ aḍḍhayojanaṃ. Esa nayo aḍḍhayojanādīsu. Ekapadavārampi atikkamma gacchato jayo bhavissati, anāgacchato parājayoti. Te tatthāti te mayaṃ tattha samāgataṭṭhāne. Taddiguṇaṃ taddiguṇāhanti tato tato diguṇaṃ diguṇaṃ ahaṃ karissāmi, bhagavatā saddhiṃ pāṭihāriyaṃ kātuṃ asamaṭṭhabhāvaṃ jānantopi “uttamapurisena saddhiṃ paṭṭhapetvā asakkuṇantassāpi pāsaṃso hotī”ti ñatvā evamāha. Nagaravāsinopi taṃ sutvā “asamaṭṭho nāma evaṃ na gajjati, addhā ayampi arahā bhavissatī”ti tassa mahantaṃ sakkāramakaṃsu.

16. Yenāhaṃ tenupasaṅkamīti “sunakkhatto kira pāthikaputto evaṃ vadatī”ti assosi. Athassa hīnajiḥāsayaṭṭā hīnadassanāya cittaṃ udapādi.

So bhagavato vattaṃ katvā bhagavati gandhakuṭiṃ pavitṭhe pāthikaputtassa santikaṃ gantvā pucchi “tume kira evarūpiṃ kathaṃ kathethā”ti? “Āma, kathemā”ti. Yadi evaṃ “mā bhāyittha vissatthā punappunaṃ evaṃ vadatha, ahaṃ samaṇassa gotamassa upaṭṭhāko, tassa visayaṃ vijānāmi, tumehehi saddhiṃ pāṭihāriyaṃ kātuṃ na sakkhissati, ahaṃ samaṇassa gotamassa kathetvā bhayaṃ uppādetvā taṃ aññato gahetvā gamissāmi, tumehe mā bhāyitthā”ti taṃ assāsetvā bhagavato santikaṃ gato. Tena vuttaṃ “yenāhaṃ tenupasaṅkamī”ti. Taṃ vācantiādīsu “ahaṃ abuddhova samāno buddhomhīti vicariṃ, abhūtaṃ me kathitaṃ nāhaṃ buddho”ti vadanto taṃ vācaṃ pajahati nāma. Raho nisīditvā cintayamāno “ahaṃ ‘ettakaṃ kālaṃ abuddhova samāno buddhomhīti vicariṃ, ito dāni paṭṭhāya

nāhaṃ buddho”ti cintayanto taṃ cittaṃ pajahati nāma. “Ahaṃ ‘ettakaṃ kālaṃ abuddhova samāno buddhomhī”ti pāpakaṃ diṭṭhiṃ gahetvā vicariṃ, ito dāni paṭṭhāya imaṃ diṭṭhiṃ pajahāmi”ti pajahanto taṃ diṭṭhiṃ paṭinissajjati nāma. Evaṃ akaronto pana taṃ vācaṃ appahāya taṃ cittaṃ appahāya taṃ diṭṭhiṃ appaṭinissajjitvāti vuccati. Vipateyyāti bandhanā muttatālapakkaṃ viya gīvato pateyya, sattadhā vā pana phaleyya.

17. Rakkhatetanti rakkhatu etaṃ. Ekaṃsenāti nippariyāyena. Odhāritāti bhāsītā. Acelo ca, bhante, pāthikaputtoti evaṃ ekaṃsena bhagavato vācāya odhāritāya sace acelo pāthikaputto. Virūparūpenāti vigatarūpena vigacchitasabhāvena rūpena attano rūpaṃ pahāya adissamānena kāyena. Sīhabyagghādivasena vā vividharūpena sammukhībhāvaṃ āgaccheyya. Tadassa bhagavato musāti evaṃ sante bhagavato taṃ vacanaṃ musā bhavēyyāti musāvādena niggaṇhāti. Ṭhapetvā kira etaṃ na aññena bhagavā musāvādena niggaḥitapubboti.

18. Dvayagāminīti sarūpena atthibhāvaṃ, atthena natthibhāvanti evaṃ dvayagāminī. Alikatucchanipphalavācāya etaṃ adhivacanaṃ.

19. Ajitopi nāma licchavīnaṃ senāpatīti so kira bhagavato upaṭṭhāko ahosi, so kalamakāsi. Athassa sarīrakiccaṃ katvā manussā pāthikaputtaṃ pucchimsu “kuhiṃ nibbatto senāpatī”ti? So āha - “mahāniraye nibbatto”ti. Idañca pana vatvā puna āha “tumhākaṃ senāpati mama santikaṃ āgamma ahaṃ tumhākaṃ vacanamakatvā samaṇassa gotamassa vādaṃ paṭiṭṭhapetvā niraye nibbattomhī”ti paroditthāti. Tenupasaṅkami divāvihārāyāti ettha “pāṭihāriyakaraṇatthāyā”ti kasmā na vadati? Abhāvā. Sammukhībhāvopi hissa tena saddhiṃ natthi, kuto pāṭihāriyakaraṇaṃ, tasmā tathā avatvā “divāvihārāyā”ti āha.

Iddhipāṭihāriyakathāvaṇṇanā

20. Gahapatinecayikāti gahapati mahāsālā. Tesañhi mahādhanadhaññanicayo, tasmā “necayikā”ti vuccanti. Anekasahassāti sahassehipi aparimāṇagaṇanā. Evaṃ mahatiṃ kira paraṃ ṭhapetvā sunakkhattaṃ añño sannipātetuṃ samattho natthi. Teneva bhagavā ettakaṃ kālaṃ sunakkhattaṃ gahetvā vicari.

21. Bhayanti cittutrāsabhayaṃ. Chambhitattanti sakalasārīracalanaṃ. Lomahaṃsoti lomānaṃ uddhaggabhāvo. So kira cintesi - “ahaṃ atimahantaṃ kathaṃ kathetvā sadevake loke aggapuggalena saddhiṃ paṭiviruddho, mayhaṃ kho panabbhantare arahattaṃ vā pāṭihāriyakaraṇahetu vā natthi, samaṇo pana gotamo pāṭihāriyaṃ karissati, athassa pāṭihāriyaṃ disvā mahājano ‘tvaṃ dāni pāṭihāriyaṃ kātuṃ asakkonto kasmā attano pamāṇamajānitvā loke aggapuggalena saddhiṃ paṭimallo hutvā gajjasī”ti kaṭṭhaleḍḍudaṇḍādīhi viheṭhessatī”ti. Tenassa mahājanasannipātañceva tena bhagavato ca āgamaṇaṃ sutvā bhayaṃ vā chambhitattaṃ vā lomahaṃso vā udapādi. So tato dukkhā muccitukāmo tindukakhāṇukaparibbājakārāmaṃ agamāsi. Tamatthaṃ dassetuṃ atha kho bhagavātiādimāha. Tattha upasaṅkamīti na kevalaṃ upasaṅkami, upasaṅkamtvā pana dūraṃ aḍḍhayaḥjanantaraṃ paribbājakārāmaṃ pavitṭho. Tatthapi cittassādaṃ alabhamāno antantena āvijjhivā āramapaccante ekaṃ gahanaṭṭhānaṃ upadhāretvā pāsāṇaphalake nisīdi. Atha bhagavā cintesi - “sace ayaṃ bālo kassacideva kathaṃ gahetvā idhāgaccheyya, mā nassatu bālo”ti “nisinnaṃ pāsāṇaphalakaṃ tassa sarīre allīnaṃ hotū”ti adhiṭṭhāsi. Saha adhiṭṭhānacittena taṃ tassa sarīre allīyi. So mahāaddubandhanabaddho viya chinnaṃ pādo viya ca ahosi.

Assosīti ito cito ca pāthikaputtam pariyesamānā parisā tassa anupadam gantvā nisinnaṭṭhānam ñatvā āgatena aññatarena purisena “tumhe kam pariyesathā”ti vutte pāthikaputtanti. So “tindukakhāṇukaparibbājakārāme nisinno”ti vuttavacanena assosi.

22. Saṃsappatīti osīdati. Tattheva sañcarati. Pāvaḷā vuccati ānisadaṭṭhikā.

23. Parābhūtarūpoti parājitarūpo, vinaṭṭharūpo vā.

25. Goyugehīti goyuttehi satamattehi vā saḥassamattehi vā yugehi. Āviñcheyyāmāti ākaḍḍheyyāma. Chijjeyyunti chindeyyum. Pāthikaputto vā bandhaṭṭhāne chijjeyya.

26. Dārupattikantevāsīti dārupattikassa antevāsī. Tassa kira etadahosi “tiṭṭhatu tāva pāṭihāriyam, samaṇo gotamo ‘acelo pāthikaputto āsanāpi na vuṭṭhahissatī”ti āha. Handāham gantvā yena kenaci upāyena tam āsanā vuṭṭhāpemi. Ettāvatā ca samaṇassa gotamassa parājayo bhavissatī”ti. Tasmā evamāha.

27. Sīhassāti cattāro sīhā tiṇasīho ca kāḷasīho ca paṇḍusīho ca kesarasīho ca. Tesam catunnam sīhānam kesarasīho aggatam gato, so idhādhippeto. Migaraññoti sabbacatuppadānam rañño. Āsayanti nivāsam. Sīhanādanti abhītanādam. Gocarāya pakkameyyanti āhāratthāya pakkameyyam. Varam varanti uttamuttamam, thūlam thūlanti attho. Mudumaṃsānīti mudūni maṃsāni. “Madhumaṃsānī”tipi pāṭho, madhuramaṃsānīti attho. Ajjupeyyanti upagaccheyyam. Sīhanādam naditvāti ye dubbalā pāṇā, te palāyantūti attano sūrabhāvasannissitena kāruññaena naditvā.

28. Vighāsasamvaḍḍhoti vighāsena samvaḍḍho, vighāsam bhakkhitā tirittamaṃsam khāditvā vaḍḍhito. Dittoti dappito thūlasarīro. Balavāti balasampanno. Etadahosīti kasmā ahosi? Asmimānadosena.

Tatrāyam anupubbikathā - ekadivasam kira so sīho gocarato nivattamāno tam siṅgālam bhayena palāyamānam disvā kāruññaṇāto hutvā “vayasa, mā bhāyi, tiṭṭha ko nāma tva”nti āha. Jambuko nāmāham sāmīti. Vayasa, jambuka, ito paṭṭhāya mam upaṭṭhātum sakkhissasīti. Upaṭṭhahissāmīti. So tato paṭṭhāya upaṭṭhāti. Sīho gocarato āgacchanto mahantam mahantam maṃsakhaṇḍam āharati. So tam khāditvā avidūre pāsānapiṭṭhe vasati. So katipāhaccayeneva thūlasarīro mahākhandho jāto. Atha nam sīho avoca - “vayasa, jambuka, mama vijambhanakāle avidūre ṭhatvā ‘viroca sāmī’ti vattum sakkhissasī”ti. Sakkomi sāmīti. So tassa vijambhanakāle tathā karoti. Tena sīhassa atireko asmimāno hoti.

Athekadivasam jarasiṅgālo udakasoṇḍiyam pānīyam pivanto attano chāyam olokeno addasa attano thūlasarīratañceva mahākhandhatañca. Disvā ‘jarasiṅgālosmī’ti manam akatvā “ahampi sīho jāto”ti maññi. Tato attanāva attānam etadavoca - “vayasa, jambuka, yuttam nāma tava iminā attabhāvena parassa ucchiṭṭhamam sam khāditum, kiṃ tvam puriso na hosi, sīhassāpi cattāro pādā dve dāṭhā dve kaṇṇā ekaṃ naṅguṭṭham, tavapi sabbam tattheva, kevalam tava kesarabhāramattameva natthī”ti. Tassevam cintayato asmimāno vaḍḍhi. Athassa tena asmimānadosena etaṃ “ko cāha”ntiādi maññitamahosi. Tattha ko cāhanti aham ko, sīho migarājā ko, na me ñāti, na sāmiko, kimaham tassa nipaccakāram karomīti adhippāyo. Siṅgālakamye vāti siṅgālaravameva. Bheraṇḍakamye vāti appiyaamanāpasaddameva. Ke ca chave siṅgāleti ko ca lāmako siṅgālo. Ke pana sīhanādeti ko pana sīhanādo siṅgālassa ca sīhanādassa ca ko sambandhoti adhippāyo. Sugatāpadānesūti

sugatalakkhaṇesu. Sugatassa sāsanasambhūtāsu tīsu sikkhāsu. Kathaṃ panesa tathā jīvati? Etassa hi cattāro paccaye dadamānā sīlādiguṇasampannānaṃ sambuddhānaṃ demāti denti, tena esa abuddho samāno buddhānaṃ niyāmitapaccaye paribhuñjanto sugatāpadānesu jīvati nāma. Sugatātirittānīti tesāṃ kira bhojanāni dadamānā buddhānañca buddhasāvakānañca datvā pacchā avasesaṃ sāyanhasamaye denti. Evamesa sugatātirittāni bhuñjati nāma. Tathāgateti tathāgataṃ arahantaṃ sammāsambuddhaṃ āsādetabbaṃ ghaṭṭayitabbaṃ. Atha vā “tathāgate”tiādini upayogabahuvacanāneva. Āsādetabbanti idampi bahuvacanameva ekavacanaṃ viya vuttaṃ. Āsādanāti ahaṃ buddhena saddhiṃ pāṭihāriyaṃ karissāmīti ghaṭṭanā.

29. Samekkhiyānāti samekkhitvā, maññitvāti attho. Amaññīti puna amaññittha kotthūti siṅgālo.

30. Attānaṃ vighāse samekkhiyāti soṇḍiyaṃ ucchiṭṭhodake thūlaṃ attabhāvaṃ disvā. Yāva attānaṃ na passatīti yāva ahaṃ sīhavighāsasaṃvaḍḍhitako jarasiṅgāloti evaṃ yathābhūtaṃ attānaṃ na passati. Byagghoti maññatīti sīhohamasmiṃ maññati, sīhena vā samānabalo byagghoyeva ahanti maññati.

31. Bhutvāna bheketi āvāṭamaṇḍūke khāditvā. Khalamūsikāyoti khalesu mūsikāyo ca khāditvā. Kaṭasīsu khittāni ca koṇapānīti susānesu chaḍḍitakuṇapāni ca khāditvā. Mahāvaneti mahante vanasmiṃ. Suññavaneti tucchavane. Vivaḍḍhoti vaḍḍhito. Tatheva so siṅgālakāṃ anadīti evaṃ saṃvaḍḍhopi migarājāhamasmiṃ maññitvāpi yathā pubbe dubbalasiṅgālakāle, tatheva so siṅgālaravaṃyeva aravīti. Imāyapi gāthāya bhekādīni bhutvā vaḍḍhitasiṅgālo viya lābhasakkāragiddho tvanti pāthikaputtameva ghaṭṭesi.

Nāgehīti hatthīhi. Mahābandhanāti mahatā kilesabandhanā mocetvā. Mahāviduggāti mahāviduggaṃ nāma cattāro oghā. Tato uddharitvā nibbānathale patiṭṭhapetvā.

Aggaññaṃ paññattikathāvaṇṇanā

36. Iti “bhagavā ettakena kathāmaggena pāṭihāriyaṃ na karotī”ti padassa anusandhiṃ dassetvā idāni “na aggaññaṃ paññāpetī”ti imassa anusandhiṃ dassento aggaññañcāhanti desanaṃ ārabhi. Tattha aggaññañcāhanti ahaṃ, bhaggava, aggaññañca pajānāmi lokuppatticariyavaṃsañca. Tañca pajānāmīti na kevalaṃ aggaññaṃ eva, tañca aggaññaṃ pajānāmi. Tato ca uttaritaraṃ sīlasamādhito paṭṭhāya yāva sabbaññutaññāṇā pajānāmi. Tañca pajānaṃ na parāmasāmīti tañca pajānantopi ahaṃ idaṃ nāma pajānāmīti taṇhādiṭṭhimānavasena na parāmasāmi. Natthi tathāgatassa parāmāsoti dīpeti. Paccattaññeva nibbuti veditāti attanāyeva attani kilesanibbānaṃ veditaṃ. Yadabhijānaṃ tathāgatoti yaṃ kilesanibbānaṃ jānanto tathāgato. No anayaṃ āpajjatīti aviditanibbānā titthiyā viya anayaṃ dukkhaṃ byasanaṃ nāpajjati.

37. Idāni yaṃ taṃ titthiyā aggaññaṃ paññāpeti, taṃ dassento santi bhaggavātiādīmāha. Tattha issarakuttaṃ brahmakuttanti issarakataṃ brahmakataṃ, issaranimmitaṃ brahmanimmitanti attho. Brahmā eva hi ettha ādhipaccabhāvena issaroti veditabbo. Ācariyakanti ācariyabhāvaṃ ācariyavādaṃ. Tattha ācariyavādo aggaññaṃ. Aggaññaṃ pana ettha desitanti katvā so aggaññaṃ tveva vutto. Kathaṃ vihitakanti kena vihitaṃ kinti vihitaṃ. Sesāṃ brahmajāle vitthāritanayeneva veditabbaṃ.

41. Khiddāpadosikanti khiddāpadosikamūlaṃ.

47. Asatāti avijjamānena, asaṃvijjamānaṭṭhenāti attho. Tucchāti tucchena antosāravirahitena. Musāti musāvādena. Abhūtenāti bhūtatthavirahitena. Abbhācikkhantīti abhiācikkhanti. Viparītoti viparītasañño viparītacitto. Bhikkhavo cāti na kevalaṃ samaṇo gotamoyeva, ye ca assa anusitṭhiṃ karonti, te bhikkhū ca viparītā. Atha yaṃ sandhāya viparītoti vadanti, taṃ dassetuṃ samaṇo gotamotiādi vuttaṃ. Subhaṃ vimokkhanti vaṇṇakasiṇaṃ. Asubhantvevāti subhañca asubhañca sabbhaṃ asubhanti evaṃ pajānāti. Subhantveva tasmaṃ samayeti subhanti eva ca tasmaṃ samaye pajānāti, na asubhaṃ. Bhikkhavo cāti ye te evaṃ vadanti, tesāṃ bhikkhavo ca antevāsikasamaṇā viparītā. Pahotīti samattho paṭibalo.

48. Dukkaraṃ khoti ayaṃ paribbājako yadidaṃ “evaṃpasanno ahaṃ, bhante”tiādimāha, taṃ sātṭheyyena kohaññaṇa āha. Evaṃ kirassa ahosi - “samaṇo gotamo mayhaṃ ettakaṃ dhammakathaṃ kathesi, tamahaṃ sutvāpi pabbajituṃ na sakkomi, mayā etassa sāsanaṃ paṭipannasadisena bhavituṃ vaṭṭatī”ti. Tato so sātṭheyyena kohaññaṇa evamāha. Tenassa bhagavā mammaṃ ghaṭṭento viya “dukkaraṃ kho etaṃ, bhaggava tayā aññadiṭṭhikenā”tiādimāha. Taṃ poṭṭhapādasutte vuttatthameva. Sādhukamanurakkhāti suṭṭhu anurakkha.

Iti bhagavā pasādamattānurakkhaṇe paribbājakaṃ niyojesi. Sopi evaṃ mahantaṃ suttantaṃ sutvāpi nāsakkhi kilesakkhayaṃ kātuṃ. Desanā panassa āyatīṃ vāsanāya paccayo ahosi. Sesāṃ sabbattha uttānatthamevāti.

Sumaṅgalavilāsinīyā dīghanikāyaṭṭhakathāya

Pāthikasuttavaṇṇanā niṭṭhitā.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Σχόλια. Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια. 1. Η συλλογή των μακρών ομιλιών - Σχόλια. 3. Σχόλια για το κεφάλαιο για τον Πάτχικα. 1. Σχόλια για την ομιλία για τον Πάτχικα έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org